Täysistunto

Torstai 5.3.2020 klo 16.00—20.25

2.4. Suullinen kysymys Suomen humanitaarisesta avusta Syyriaan (Saara Hyrkkö vihr)
Suullinen kysymys SKT 21/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tähän samaan asiaan kysymyksen esittää edustaja Hyrkkö.

Keskustelu

16.18 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Taistelut Syyrian Idlibin maakunnassa ovat kiihtyneet ja maan humanitaarinen kriisi pahenee. Yhteensä 3,5 miljoonaa pakolaista on jo paennut Syyrian sotaa Turkkiin, ja nyt kärjistynyt tilanne on pakottanut yhä useammat jättämään kotinsa. Suurimman vastuun pakolaisista kantavat kriisialueiden lähellä olevat maat, mutta Syyrian sodan vaikutukset heijastuvat myös Euroopan rajoille. Turkki haluaa toimillaan luoda painetta EU:ta kohtaan, ja ahtaalle ajetulla Kreikalla on tietenkin oikeus valvoa rajojaan. Väkivalta turvaa hakevia ihmisiä kohtaan ei ole tietenkään koskaan oikein. Suurimman kärsimyksen tuntevat nahoissaan ne ihmiset, jotka joutuvat jättämään kotinsa paetakseen sotaa ja hengenvaaraa. Olosuhteet pakolaisleireillä ovat kestämättömät. Talvisissa olosuhteissa ilman ruokaa ja suojaa värjöttelevien pakolaisten tilanne on huonontumassa hetki hetkeltä. [Sebastian Tynkkynen: Joten autetaan paikan päällä!] Syyriassa yli 2 miljoonaa lasta ei pääse kouluun, [Puhemies koputtaa] vielä kolmannen miljoonan pelätään joutuvan jättämään koulunsa kesken. [Puhemies: Kysymys!]

Kysynkin ministeri Skinnarilta: Miten Suomi vastaa kehitysyhteistyön keinoin Syyriassa tapahtuvaan humanitaariseen kriisiin turvatakseen näiden hädänalaisten ihmisten perusoikeudet? Entä aikooko Suomi tarjota apua Kreikassa oleville turvapaikanhakijoille? [Oikealta: Mitä hallitus tekee heidän auttamiseksi?]

16.19 **Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syyrian sota on jatkunut 8 vuotta. Kysymys on maailman suurimmasta humanitaarisesta kriisistä. Avuntarve on lähes 11 miljoonalla ihmisellä. Kysymys on siis kaksi kertaa Suomen väkiluvusta.

Syyria on Suomen suurin humanitaarisen avun kohde. Me tuemme naisia, lapsia, vaikeassa, haavoittuvassa tilanteessa olevia, myös vammaisia, ja olemme viime vuoden lopullakin kohdentaneet tukeamme juuri tähän kohderyhmään YK:n järjestöjen kautta mutta myös Punaisen Ristin kautta. On ihan selvää, että myös humanitaarisen avun perillepääsy on se avainkysymys, ja totta kai Suomen ja kaikkien meidän tehtävänä on varmistaa, että näin tapahtuu. Hätä on todellinen, se on tässä, ja humanitaarinen apu, jos mikä, on sellai-

nen, millä on YK:n mukaan kaiken kaikkiaan jopa 3,5 miljardin dollarin kysyntä. Eli tässä saamme vähän mittasuhteita.

16.20 **Erkki Tuomioja sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kun oppositiolta ei voi kysyä, niin kysyn hallitukselta: jos päädymme siihen, että oikeus ja mahdollisuus hakea turvapaikkaa ja suojelua — ja silloin kun sitä tarvitaan, myöskin saada — ei enää olisi perustavanlaatuinen ihmisoikeus, niin mitkä ovat sitten ne seuraavat ihmisoikeudet, jotka voidaan samassa järjestyksessä hylätä?

Haluaisin vielä tähän tilanteeseen todeta: eikö ole niin, että niistä 3,5 miljoonasta Syyrian pakolaisesta Turkissa suurin osa on UNHCR:n jo hyväksymiä pakolaisia? He eivät ole siis enää minkään turvan tarpeessa, eikä Euroopalla ole tietenkään mitään velvollisuutta eikä tarvetta ottaa heitä sieltä vastaan.

16.21 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tuomioja tuntee tämän lainsäädännön varmasti erittäin hyvin entisenä ulkoministerinä, ja tosiaan, kuten julkisuudessakin on ollut tietoja, tällä hetkellähän esimerkiksi se Idlibin Syyrian ja Turkin välinen raja ei ole auki — jossa todella on humanitaarinen kriisi syntymässä. Turkki on kantanut erittäin raskasta taakkaa siinä, että siellä on siis lähes 4 miljoonaa pakolaista Syyriasta, joten se sopimus, mikä vuonna 16 on tehty Turkin kanssa, on ollut erittäin merkittävä tietenkin Turkille ja Euroopan unionille. Tälle hallitukselle on tärkeää, että eurooppalaisella tasolla tehdään politiikkaa yhdessä, yhteisten periaatteiden mukaan, ja sen takia esimerkiksi eilen on linjattu siitä, että EU tukee Kreikkaa Kreikan toimissa, ja aina tietenkin niin eurooppalaisella tasolla kuin kotimaisellakin tasolla noudatamme niitä kansainvälisiä sitoumuksia, joihin olemme sopimuksissa sitoutuneet. [Erkki Tuomioja: Mikä on se seuraava ihmisoikeus?]

16.22 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turkki painostaa EU:ta poliittisesti, siirtolaisia, pakolaisia hyväksikäyttäen, tämän me kaikki varmasti tunnustamme. EU:lla ei ole kansallisia ja kansainvälisiä pelisääntöjä tällaisiin tilanteisiin, joissa toista valtiota kohtaan vaikutetaan näin voimakkaasti, kuten Turkki nyt tekee. Turkin rajalla on kiistämättä nähty hybridielementtejä, koska Turkki on kehottanut ihmisiä lähtemään suurilla massoilla kohti Kreikan rajaa ja on jopa järjestänyt ilmaisia kyytejä sinne.

Kysynkin teiltä, arvoisa pääministerin sijainen Kulmuni: onko mielestänne Kreikalla ja muilla itsenäisillä valtioilla oikeus suojella rajojaan ja kansalaisiaan ja poiketa kansainvälisistä sopimuksista Turkin sopimusrikkomuksen vuoksi, koska tässä on kyseessä selkeästi poliittinen vaikuttaminen?

16.23 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kreikka on EU:n ulkorajavaltio, ja Kreikka suojelee eurooppalaisia ulkorajoja. Suomi omalta osaltaan EU-jäsenvaltiona suojelee tietenkin myös eurooppalaista ulkorajaa täällä, joten Euroopan unionin yhtenäisyys on meille erittäin tärkeä asia, ja epäilen, etteivät perussuomalaisetkaan ole siitä erimielisiä Suomen hallituksen kanssa.

Kun kysymyksessä on varsin poikkeuksellinen tilanne ja hybridivaikuttamisen keinoja on nähty ja esimerkiksi se Idlibin raja Syyrian ja Turkin välillä ei ole auki, niin tällä hetkellä tuolla rajalla, jolla on rajanylityksiäkin tapahtunut, ei suinkaan välttämättä ole ollut niitä ihmisiä, jotka ovat Syyriasta paenneet, vaan muualta tulleita henkilöitä.

On tietenkin tärkeää, että noudatetaan aina kansainvälistä oikeutta, [Mika Niikon välihuuto] ihmisoikeuksia, niitä sopimuksia, joihin ollaan sitouduttu. Suomelle ulkorajojen pitävyys eurooppalaisella tasolla on tietenkin aivan ensimmäisenä oleva asia, tärkeimpiä kysymyksiä.

16.24 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiasiahan on se, että Kreikka on joutunut tässä hybriditilanteessa pakottavaan poikkeustilanteeseen, jossa se ei noudata kansainvälisiä turvapaikanhakuun liittyviä sopimuksia ainakaan kuukauteen, ja tälle Euopan unionin maat ovat antaneet tukensa. Teidän puheenne, ministeri Ohisalo, on kyllä ristiriidassa tämän kanssa. Te väititte äsken, että tässä tuetaan sitä, että Kreikka olisi nytkin noudattamassa näitä sopimuksia, mutta näinhän ei tällä hetkellä tapahdu. Tässä suhteessa ministeri Kulmunin ja ministeri Ohisalon puheet kyllä eroavat nyt toisistaan sisällön puolesta. [Sari Sarkomaa: Ne ovat ristiriidassa! Iso ristiriita! — Timo Heinonen: Kahdet kärryt! — Paavo Arhinmäki: Kokoomus ei ole kärryillä ollenkaan!]

16.25 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen hallitus ei tietenkään voi sanoa, mitä Kreikan hallitus omilla rajoillaan tekee. Kuten sanottu, eurooppalaiset ulkorajat ovat yhteisiä rajoja ja viime kädessä Euroopan unionin ihmisoikeustuomioistuin käsittelee Kreikan tilanteen: jos on niin, että Kreikka on kansainvälisiä sopimuksia rikkonut, niin ne asiat käsitellään siellä. [Leena Meri: Ehkä siihenkin menee aika monta vuotta!] Se, mitä me voimme Suomen hallituksena tehdä ja mitä olemme tehneet ja mistä olemme myös saaneet kansainvälistä kiitosta, on se, että me emme jättäneet Kreikkaa yksin tällaisessa tilanteessa. Me näemme niiden ihmisten hädän siellä pakolaisleireillä, me autamme sieltä ihmisiä tänne. Me näemme, että me voimme tarjota asiantuntija-apuamme sinne [Oikealta: No niin! Sieltähän se tulee!] paitsi Frontexin myös Europolin ja EASOn kautta, ja tätä me teemme.

16.26 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olin itse eilen paikalla tuossa suuren valiokunnan kokouksessa, missä sisäministeri Ohisalo oli puhelimen välityksellä kuultavana, ja tuntui todella hämmentävältä, kun tänään huomasin, että Verkkouutisissa eli kokoomuksen puoluelehdessä, heidän puoluetuella kustantamassaan verkkolehdessä oli vuodettuna suuren valiokunnan keskusteluja. On todella erikoista, [Välihuutoja] että kokoomuksen julkaisu vuotaa valiokunnan keskusteluja, [Paavo Arhinmäki: Väärässä muodossa!] ja täytyy sanoa, että vuotaisitte edes oikein. [Välihuutoja] Jos vuodatte, vuotakaa edes oikein. [Timo Heinonen: Julkisia keskusteluja!] Se kokoomuksen lehden juttu ei vastannut sitä viestiä, jonka sisäministeri Maria Ohisalo eilen puhelimessa antoi.

Puhemies! Keskustan linja on se, että EU:n ulkorajojen pitää pitää, ja näemme, että hallituksen pitää kaikin keinoin auttaa Kreikkaa pitämään ulkorajat kasassa. Edustaja Tynkkysellä on väärä ilmansuunta, kun hän tuijottaa Ruotsiin ja länsirajalle. Meidän pitää tuijottaa itärajalle, meidän Venäjän-rajaamme. [Oikealta: Miksi?] Meillä, Suomella, on 1 300 kilometriä EU:n ulkorajaa, [Jussi Halla-aho: Sitä valvotaan!] ja ulkorajojen pitävyys [Puhemies: Kysymys!] on meille kansallinen kysymys. Kysyn, puhemies, varapääministeri Kulmunilta: ajaako hallitus EU:n yhteisiä ratkaisuja, sitä, että yhteisesti pidetään ulkorajat kasassa, että turvapaikanhakijoita ei virtaa Eurooppaan?

16.27 **Valtiovarainministeri Katri Kulmuni** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! EU:n yhtenäisyys ulkorajavalvonnassa on tietenkin aivan keskeistä, ja EU tukee Kreikkaa tässä erittäin vaikeassa tilanteessa, jossa he ovat. Kuten olen esille täällä tuonut, meitä Suomena kyllä kannattaa kiinnostaa erittäin paljon se asia, että Euroopan unioni on yhtenäinen ulkorajakysymyksen kanssa, ja siinä EU on yhtenäinen. Me tuemme Kreikkaa siinä tilanteessa, että ulkorajat pitävät.

Tähän liittyy myös se, että aina kun lainsäädäntöä on, niin kyllä täytyy noudattaa kansainvälistä oikeutta, ihmisoikeuksia. Sille tämän maan hallitusohjelmakin on rakennettu. Ja totta kai kun meillä on tilanne vaikkapa hybridivaikuttamisesta, johon ei taida olla lainsäädäntöä edes olemassa, me joudumme koko ajan myös etsimään uusia eurooppalaisia ratkaisuja siihen. Suomi todella on auttanut Kreikkaa ja osallistunut siihen, että vaikkapa Syyriasta ja Afganistanista paenneita lapsia kyllä pystytään myös Suomeen ottamaan.